

JAK WSPIERAĆ ROZWÓJ PRZEDSZKOLAKA?

**Teresa Szczepańska
Przedszkole „Moja Ekolandia”
14.09.2021 r.**

ZAKRES TEMATYKI

- ❖ **Etapy rozwojowe dzieci przedszkolnych 5-6 letnich**
- ❖ **Postawy rodziców a cechy zachowań dziecka**
- ❖ **Znaczenie wczesnego wspierania rozwoju dziecka**

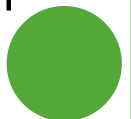

ETAPY ROZWOJU DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM / 5-6 LATKI

○ **Rozwój fizyczny dziecka 5 - letniego:**

- jest ruchliwe i energiczne
- **próbuję być samodzielne w ubieraniu i rozbieraniu**
- jest sprawne ruchowo: biega, wspina się, skacze, huśta się, rzuca piłką i dość zręcznie ją łapie
- **bardzo sprawnie i szybko jeździ na rowerze o trzech kółkach**
- rozpoczął się etap kostnienia kości nadgarstka, dziecko jest zdolne do wykonywania coraz bardziej precyzyjnych ruchów
- **ładnie rysuje ludzi, domy, pojazdy**
- potrafi narysować koło, krzyż, szyny, trójkąt i kwadrat z błędami

ETAPY ROZWOJU DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM / 5-6 LATKI

- **Rozwój społeczny dziecka 5 - letniego:**
 - staje się spokojne, przyjacielskie, można na nim polegać
 - nie narzuca się innym, nadal zadaje dużo pytań
 - lubi się popisywać, niekiedy stosuje groźby
 - **zabawa wzbogaca się o dodatkową formę aktywności – jest nią praca**
 - wytrwałe w swojej pracy, dopiero z chwilą jej **ukończenia oddala się od niej**
 - dziecko łączy zabawę z doświadczaniem, poszukiwaniem, ze sztuką

CHARAKTERYSTYCZNE SPOSOBY ROZŁADOWYWANIA NAPIĘĆ EMOCJONALNYCH DZIECKA 5-LETNIEGO

- Dziecko często przejawia jeden charakterystyczny dla siebie sposób rozładowywania napięcia:
 - dłubanie w nosie, obgryzanie paznokci, ssanie palca przed snem lub w stanie wielkiego zmęczenia
 - mruganie oczami, potrząsanie głową,
 - chrząkanie i pokastywanie, szczególnie pod koniec dnia
 - **w wieku 5 i pół roku wzrasta ilość i intensywność sposobów rozładowywania emocji, czyli:**
 - częstsze dłubanie w nosie, obgryzanie paznokci
 - pokastywanie przypominające tiki
 - pokazywanie języka, mniej ssania kciuka przed snem

ETAPY ROZWOJU DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM / 5 - 6 LATKI

- **Emocje i funkcjonowanie dzieci 5 letnich w grupie:**
 - **kierują się w swoim działaniu głównie emocjami**
 - **potrafią lepiej panować nad emocjami, są bardziej zrównoważone**
 - **coraz sprawniej uczą się dostrzegać emocjonalne sygnały innych ludzi i potrafią odpowiednio zareagować**
 - **chętnie bawią się z innymi dziećmi, ale często dla osiągnięcia perfekcji ćwiczą samotnie nową umiejętność**
 - **wolą rywalizację indywidualną niż współzawodnictwo zespołowe**
 - **nadal silnie potrzebują aprobaty**

ETAPY ROZWOJU DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM / 5-6 LATKI

- **Rozwój fizyczny dziecka 6- letniego:**
 - **dziecko aktywne w sferze fizycznej, energiczne, śmiałe, dobrze skoordynowane ruchowo**
 - **potrafi wykonać przewrót w przód, skacze wzwyż przez sznurek, skakankę, szybko biega, potrafi płynnie przejść po równoważni**
 - **bardziej precyzyjnie rzuca i łapie, zręcznie kontroluje piłkę nogą**
 - **zautomatyzowały się czynności zawiązywania fartuszka, sznurowadeł butów, zapinania guzików, posługiwania się łyżką, grzebieniem, ołówkiem**
 - **zaczyna gubić zęby mleczne**

ETAPY ROZWOJU DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM / 5-6 LATKI

○ Rozwój społeczny dziecka 6 - letniego:

- z determinacją dąży do tego, aby **być najlepszym**
- z wytrwałością ćwiczy nowe umiejętności
- **bywa zuchwały, agresywny, drażliwy i buntowniczy**
- **szybko zmienia uczucie przyjaźni w wrogość**
- jest pełny wigoru, energii
- gotowy do **poznawania nowych rzeczy, żądny przygód**
- jest egocentryczny, **wykazuje skłonność do przestrzegania rytuałów, do buntu i drażliwości**

CHARAKTERYSTYCZNE SPOSOBY ROZŁADOWYWANIA NAPIĘĆ EMOCJONALNYCH DZIECKA 6-LETNIEGO

- Dziecko przejawia charakterystyczny dla siebie sposób rozładowywania napięcia:
 - ogólny niepokój, ogólna niezdarność, kołysze nogami kopiąc nogi od stołu
 - siedzi na samym brzegu krzesła, odpycha je do tyłu
 - **mogą powrócić napady wściekłości**
 - **robi miny, naśladując innych, jakby dla zabawy**
 - ciężko oddycha, dyszy w chwilach ekscytacji
 - **obgryza paznokcie, pokazuje język, pluje, jąka się**
 - ssanie palca u niektórych dzieci może się nawet zintensyfikować

ETAPY ROZWOJU DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM / 5-6 LATKI

- **Emocje i funkcjonowanie dzieci 6 letnich w grupie:**
 - ponownie chcą być w centrum uwagi, chcą być najbardziej kochane, najlepiej oceniane, mieć wszystkiego najwięcej
 - jeśli sprawy idą po ich myśli potrafią być **ciepłe, entuzjastyczne, gorliwe, gotowe do pomocy**
 - bywają często **krnąbrne, kłótlive, gotowe dyskutować o każdym poleceniu godzinami**
 - lubią wygrywać i aby to osiągnąć gotowe są **nawet oszukiwać**
 - przywiązane są do swojej własności
 - **autorytet ojca zwykle bywa niepodważalny**
 - pod koniec szóstego roku powraca etap **uspokojenia, pewności siebie i zadowolenia**

Postawy Rodziców a cechy zachowań Dziecka

*Na podst. prac
Leo Kanner, Anny Roe i Marii Ziemskiej*

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

Postawy niewłaściwe to:

1. **Postawa unikająca**
2. **Postawa odtrącająca**
3. **Postawa zbyt wymagająca**
4. **Postawa nadmiernie chroniąca**

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

1. **Postawa unikająca** - charakteryzuje ją nadmierny dystans uczuciowy rodziców wobec dziecka

- dziecko → obowiązek , ciężar emocjonalny, organizacyjny jak i finansowy
- rodzic nie specjalnie lubi przebywać ze swoim dzieckiem, stale krytykuje je i wytyka mu błędy
- kieruje nim stosując rozkazy, surowe kary i konsekwencje niedociągnięć

Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?

- agresję, gniew, kłótniwość, stosowanie kłamstwa jako metody na przetrwanie
- bywa aspołeczne, nie chce się angażować w zajęcia grupowe, zdarzają się też zachowania nerwicowe
- trudności w przystosowaniu się do różnych sytuacji, **bezradność, brak kreatywnego rozwiązywania problemów**

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

2. **Postawa odtrącająca** - charakteryzuje ją nadmierny dystans uczuciowy rodziców wobec dziecka

- rodzice wyluzowani i pozornie liberalni, czasami wręcz obojętni
- **kontakt z dzieckiem - luźny, ograniczony do minimum**
- pozostawia je bez pomocy, nie bierze udziału w jego zabawach, pracach domowych i przyjemnościach
- **w relacjach brak spontaniczności i serdeczności**

○ **Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?**

- **nastawione jest na bycie w wiecznej opozycji**
- **bywa nieufne, bojaźliwe i łatwo popada w konflikt z rówieśnikami, z rodzicami ma także trudności z koncentracją i częste problemy w nauce**
- **często brakuje dziecku wytrwałości w dążeniu do celu, szybko się zniechęca**

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

3. **Postawa nadmiernie wymagająca** - nadmierne skoncentrowanie się na dziecku oraz dominacja w postępowaniu wobec dziecka

- rodzice stawiają dziecku **wygórowane wymagania**
- rodzice krytykują go lub dopingują, zmuszając do wysiłku ponad możliwości
- w ich rozumieniu, starają się "**ciągnąć dziecko**" w górę, motywować do lepszej pracy i szybszego rozwoju

○ **Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?**

- **bunt i protest, brak wiary we własne siły**
- **niepewność i lękliwość, cierpi wręcz z powodu obsesji**
- **zdarza się także przewrażliwienie, uległość, nadpobudliwość, trudności z koncentracją**
- **dziecko ma poczucie traktowania z pozycji siły, bez poszanowania jego indywidualności.**

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

4. **Postawa nadmiernie chroniąca** – nadmierne skoncentrowanie się na dziecku, ale z cechami uległości wobec niego

- pierwsze kroki malucha są dla nich dramatem
- **ustrzeżenie malucha przed samodzielnością, która w ich rozumieniu oznacza niebezpieczeństwa**
- chronią je przed wysiłkiem, pracą i odpowiedzialnością ustawicznie pobłażają - tworzą cieplarniane warunki rozwoju.

○ **Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?**

- **bierność, nastawienie na branie a nie dawanie, infantylne, bez inicjatywy**
- zdarza się, że ta postawa rodziców powoduje zachowania odwrotne: dziecko robi się **zarozumiałe, egoistyczne, awanturnicze, zuchwałe i samolubne**
- u dzieci niemal zawsze występuje **opóźnienie dojrzałości emocjonalnej i społecznej!!!!!!!**

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

Postawy **właściwe to:**

1. Akceptacja dziecka
2. Współdziałanie z dzieckiem
3. Rozumnej swobody
4. Uznawanie praw dziecka w rodzinie

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

5. Postawa akceptacji dziecka - czyli przyjmowanie go takim jakie ono jest

- rodzice przyjmują potomka ze wszystkimi jego słabościami, śmiesznościami, atutami.
- **mama i tata chwalą dziecko, gdy jest powód, a gdy jest potrzeba - upominają je, ale nie potępiają jego osoby**
- poznają jego potrzeby i mądrze zaspokajają je

o **Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?**

- poczucie bezpieczeństwa - odważne
- **dziecko rośnie wesołe, przyjacielskie, współczujące, pogodne, miłe, otwarte, empatyczne**
- postawa sprzyja również kształtowaniu się zdolności do nawiązywania trwałych więzi emocjonalnych.

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

6. Postawa współdziałania z dzieckiem - angażowanie się dla dziecka, ale i dziecka w zajęcia i sprawy dotyczące domu i rodziców

- dziecko uczestniczy w życiu rodzinnym, w pracach domowych i rozrywkach
- rodzice tacy mają tendencję **do "wydorostania" malucha** - wprowadzania go w takie sfery życia, które nie są jeszcze dla niego odpowiednie

o Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?

- dziecko staje się ufne wobec rodziców, zwraca się do nich po radę i pomoc w momentach trudnych
- **wierzy we własne siły, jest wytrwałe, zadowolone z własnej pracy**
- zdolne do współdziałania i podejmowania zobowiązań
- **zdarza się, że dzieci takie, uczestniczące w świecie dorosłych, bywają zarozumiałe i przemyślane, nad wiek "przeintelektualizowane", przekonane o tym że "one już mogą, rozumieją"**

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

7. Postawa zapewnienia dziecku rozumnej swobody – adekwatnej do wieku

- rodzice stwarzają okazję do zaspokojenia dziecięcej potrzeby aktywności i samodzielności
- **swoboda aktywności rozwija pomysłowość, oryginalność**
- dążenie do pokonywania przeszkód i łatwość w przystosowaniu do różnych sytuacji społecznych

o **Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?**

- zdolne do kontaktów zarówno z dorosłymi jak i z rówieśnikami
- **staje się uspołecznione i rozsądne, bo zna konsekwencje swoich zachowań**
- ma dużą łatwość w dostosowywaniu się do różnych sytuacji, umie pokonywać przeszkody, jest pomysłowe
- **często ma tendencję do przewodzenia grupie w sytuacjach kryzysowych, umie szukać samodzielnych rozwiązań w sytuacjach niestandardowych**

POSTAWY RODZICÓW A CECHY ZACHOWAŃ DZIECKA

8. Postawa uznająca równe prawa dziecka

- rodzice unikają dyscypliny i rygoru
- oczekują od dziecka dojrzałego zachowania i zawsze są gotowi mu pomóc
- **przejawiają szacunek dla jego indywidualności**
- umieją być przyjacielem dziecka, poważnie traktując jego wszystkie przeżycia, jak innych dorosłych członków rodziny

o **Jakie cechy i zachowania wywołuje to u dziecka?**

- rozwija lojalność, solidarność z innymi członkami rodziny
- **sprzyja powstawaniu realistycznego obrazu samego siebie**
- **dziecko ma poczucie uznania i szacunku - czuje się ważne**
- szybko staje się **gotowe do podejmowania odpowiedzialnych zadań, doprowadza podjęte działania do końca.**

PODSUMUJMY

**WŁAŚCIWE POSTAWY
WYCHOWAWCZE
to Dziecko**

**przyjacielskie, współczujące, pogodne,
odważne, wytrwałe, zadowolone z własnej
pracy, mające wysoką samoocenę!!!!**

**zdolne do współdziałania, nawiązywania
kontaktów, podejmowania prób
pokonywania przeszkód, rozwiązywania
konfliktów !!!**

**WYCHOWANIE
TO PRZYKŁAD I MIŁOŚĆ,
NIC WIĘCEJ!!!**

Fryderyk Froebel
(1782-1852)

**Znaczenie
wczesnego wspierania
rozwoju dziecka
dla jego funkcjonowania
„w życiu”**

CO WIĘC ROBIĆ - BY WSPIERAĆ ROZWÓJ DZIECKA?

Zadbaj by wychowanie było wspólną drogą –
Twoją i dziecka

Wyznaczaj dziecku jasne zasady, wyjaśnij
skutki ich nieprzestrzegania

Bądź konsekwentny w egzekwowaniu zasad -
dla dziecka jest wtedy jasny i bezpieczny świat

Dąż do spójnego oddziaływania wszystkich
osób zajmujących się dzieckiem!!!!

Ucz samodzielności od najwcześniejszych lat!!!!

CO WIĘC ROBIĆ - BY WSPIERAĆ ROZWÓJ DZIECKA?

Daj dziecku swobodę, pozwalaj popełniać błędy, ufaj w jego możliwości

Okaż szacunek dla dziecięcych zmaganiań i trudu

Stwórz takie warunki, które będą pozwalały dziecku osiągnąć niezależność od ciebie i innych dorosłych

Zdiagnozuj pierwsze symptomy zapowiadających się trudności!!!!

NIE SPRZYJA WSPIERANIU ROZWOJU DZIECKA!

niecierpliwość

**przesadna
troskliwość**

**Brak samodzielności
= kłopoty**

pośpiech

zbytńia nerwowość

CO TO ZNACZY WSPIERAĆ ROZWÓJ DZIECKA!

obserwacja

**wymiana
spostrzeżeń**

wsparcie

**diagnoza +
akceptacja**

**specjalistyczna
pomoc**

WSPÓŁPRACA Z NAUCZYCIELEM W PRZEDSZKOLU

Efektywna komunikacja

- AKTYWNE SŁUCHANIE
- SZACUNEK
- EMPATIA

**„Kiedy śmieje się dziecko,
śmieje się cały świat”**

Janusz Korczak

LITERATURA

- M. Ziemska, Postawy rodzicielskie i ich wpływ na osobowość dziecka [w:] Rodzina i dziecko, red. M. Ziemska, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1986, s. 156
- I. Panuszewska: Kształtowanie typów i cech osobowości dzieci w wieku przedszkolnym „Edukacja i Dialog” 2005,
- D. Chrzanowska, L. Dzieniszewska-Klepcka, R. Kurniewicz-Witczakowa, S. Witkowska: Dziecko w wieku przedszkolnym. Warszawa 1978,
- B. Smykowski: Wiek przedszkolny. Jak rozpoznać potencjał dziecka? W: A. I. Brzezińska: Psychologiczne portrety człowieka. Gdańsk 2005,
- M. Żebrowska: Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży. Warszawa 1986,
- M. Kwiatkowska: Podstawy pedagogiki przedszkolnej (red.). Warszawa 1985,
- Anna Wilczyńska, psycholog, Dyrektor Akademii Przyszłości, 26 września 2012,

